

[Indenrigsministeren.]

Anordning. Da der stadig hersker Usikkerhed med Hensyn til de fremtidige Tilførsler af Gaskul, har jeg ved det foreliggende Lovforslag ment at burde søge Lovens Gyldighed forlænget et Aar til Udgangen af Finansaaret 1942—43, dog at den forinden kan ophæves ved kongelig Anordning. Jeg skal derfor, idet jeg i øvrigt henviser til Bemærkningerne til Lovforslaget, anbefale dette til velvillig Behandling i det høje Ting.

Formanden: Fremdeles uden for Dagsordenen giver jeg Ordet til Ministeren for offentlige Arbejder, for at han kan faa Lejlighed til at fremsætte de for hans Vedkommende anmeldte Lovforslag.

Ministeren for offentlige Arbejder (Gunnar Larsen): Jeg skal herved tillade mig for det høje Ting at fremsætte *Forslag til Lov om en midlertidig Ordning med Hensyn til Dækning af vanskeligt stillede Privatbaners Underskud.*

I Aarene før Krigen var Privatbanernes Driftsresultater efterhaanden forværret i en saadan Grad, at man maatte forudse Standsning af adskillige Baner i en ikke fjern Fremtid, saafremt ikke Staten traadte hjælpende til. I Betænkningen fra Trafikkommissionen, som blev afgivet i August 1939, var der da ogsaa foreslaaet Statsstøtte til de mere betydningsfulde af Banerne gennem Ydelse af nye Laan til Modernisering af Materiel m. v. og Moratorium for de tidligere i Henhold til Loven af 1931 ydede Moderniseringslaan. Som bekendt medførte Krigens Indtræden, at Trafikkommissionens Betænkning maatte henlægges indtil videre. Specielt med Hensyn til den foreslaaede Modernisering af Privatbanerne gælder i øvrigt, at denne ikke kan gennemføres i Krigsperioden paa Grund af Vanskelighederne ved at fremskaffe de fornødne Materialer.

I Krigens Begyndelse var der ikke meget, der tydede paa en væsentlig Bedring i Privatbanernes Økonomi. Tværtimod blev Banerne, der i Aarene inden Krigen i meget stort Omfang var overgaaet til Motorvognsdrift med Benzin eller Olie som Drivkraft, stillet over for Nødvendigheden af atter at anvende den bekosteligere Lokomotivdrift eller i det Omfang, det kan lade sig gøre, Generatordrift. Da det var klart, at Landvejstrafikken vilde blive væsentlig indskrænket, saaledes at man i højere Grad end tidligere var henvist til Banerne, og man nærede Ængstelse for, at Byrderne

ved Dækningen af Banernes Underskud skulde blive for store for Kommunerne, blev der i Foraaret 1940 stillet en Bevilling til Raadighed til Opretholdelse af visse Privatbaners Drift i 1940—41. Desuden blev der ydet Tilskud til Generatorinstallationer og Laan til Istandsættelse af de Lokomotiver, som paa Grund af Overgangen til Motorvognsdrift var udgaaet af Driften.

Forholdene har for de fleste Baners Vedkommende hidtil udviklet sig gunstigere end paaregnet. Dette gælder i første Række de Baner, der besøger Transporter af indenlandsk Brændsel, medens der paa den anden Side findes nogle Baner, hvis Driftsresultater ikke er blevet gunstigere eller er blevet forværret. Hvorledes det vil gaa i de kommende Aar, er meget vanskeligt at sige, men det kan i hvert Fald forudses, at der i Løbet af de nærmeste Aar kan opstaa betydelige Driftsunderskud ved et stort Antal af Banerne. Selv om Banerne efterhaanden faar mere og mere Monopolstilling, der muliggør Takstforhøjelser ud over de allerede stedfundne, mange Steder betydelige Forhøjelser, er der vist almindelig Enighed om, at man bør være særdeles varsom med at gaa videre ad denne Vej. At skride til Standsning af de Baner, der paa Grund af relativt lille Trafik er de kostbareste at drive, forekommer mig under de øjeblikkelige Forhold heller ikke uden Betæneligheder, da der i de fleste Tilfælde næppe vil kunne anvises andre Trafikmidler, som vil kunne yde tilfredsstillende Erstatning.

Privatbanernes Underskud er tidligere blevet dækket af Kommunerne, og først under Krigen har Staten, som jeg omtalte før, ydet Tilskud. I det Forslag, jeg har den Ære at fremsætte, foreslaas det nu, at det i en 5-aarig Periode ved de aarlige Finanslove skal bestemmes, hvilket Beløb der kan stilles til Raadighed som Tilskud til Dækning af vanskeligt stillede Privatbaners Underskud. Det vil med andre Ord sige, at der aabnes Mulighed for i hvert af Driftsaarene 1941-42—1945-46 at yde Tilskud paa lignende Maade som i 1940—41, idet Bevillingsmyndighederne hvert Aar under Hensyn til de foreliggende Forhold maa tage Stilling til, hvilket Beløb der kan anvendes.

Det er næppe uberettiget at hævde, at Opretholdelsen af i hvert Fald største Delen af Privatbanerne inden for denne Periode er ikke blot af rent lokal, men ogsaa til en vis Grad af samfundsmæssig Interesse. Jeg maa dog betone, at en Ordning som den